

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

En Revurdering af Globaliseringens Effekter på Velfærdsstaten

En Empirisk Analyse af Velfærdsrettigheder og Økonomisk Globalisering i 16 OECD-lande

Etzerodt, Søren Frank; Andersen, Nikolaj; Dalgaard, Majbritt; Filbert, Joy

Publication date:
2017

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Etzerodt, S. F., Andersen, N., Dalgaard, M., & Filbert, J. (2017). *En Revurdering af Globaliseringens Effekter på Velfærdsstaten: En Empirisk Analyse af Velfærdsrettigheder og Økonomisk Globalisering i 16 OECD-lande*. Centre for Comparative Welfare Studies, Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning, Aalborg Universitet. CCWS Working Paper Nr. 2017-90

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

**En Revurdering af Globaliseringens Effekter på
Velfærdsstaten:**

En Empirisk Analyse af Velfærdsrettigheder og Økonomisk Globalisering i
16 OECD-lande

**Søren Frank Etzerodt, Nikolaj K. Andersen, Majbritt Dalgaard & Joy
Filbert**

www.ccws.dk

Centre for Comparative Welfare Studies
Working Paper
Editor: Per H. Jensen
E-mail: perh@dps.aau.dk

www.ccws.dk

Working papers may be ordered from:
Inge Merete Ejsing-Duun
Fibigerstræde 1
9220 Aalborg Ø

E-mail: ime@dps.aau.dk

Tlf: (+45) 99 40 82 18
Fax: (+45) 98 15 53 46

Layout: Inge Merete Ejsing-Duun

Print: Uni-Print, AAU
Aalborg 2017

ISBN: 978-87-92174-76-5

ISSN: 1398-3024-2017-90

En Revurdering af Globaliseringens Effekter på Velfærdsstaten:

En Empirisk Analyse af Velfærdsrettigheder og Økonomisk Globalisering
i 16 OECD-lande

CCWS Working Paper

Søren Frank Etzerodt, Nikolaj K. Andersen, Majbritt Dalgaard & Joy Filbert

Aalborg Universitet

Abstract

Debatten om globaliseringens effekter på velfærdsstaten er et af de mest omdiskuterede spørgsmål inden for politisk økonomi. Forklaringer herpå er forskelligartede og rangerer lige fra, at globaliseringen medfører et "race to the bottom" til, at globaliseringen øger velfærdsstatens størrelse over forklaringsmodeller, der fremhæver, at globaliseringens effekter er betinget af institutioner. Atter andre mener, at globaliseringen ikke rigtig har en effekt. Fælles for denne litteratur er, at den afhængige variable typisk er offentlige udgifter. Vi ved således meget lidt om, hvilke effekter globaliseringen har på velfærdsrettigheder. Det undersøges her via en række time-series cross-section analyser på 16 OECD-lande fra 1971-2007. Vi finder generelt opbakning til, at globaliseringen ikke har en effekt på velfærdsrettigheder. Der er dog enkelte indikationer på, at forskellige markedsøkonomier håndterer den stigende globalisering forskelligartet, men effekterne er ikke systematiske over tid.

Introduktion

Den økonomiske globaliserings effekter på velfærdsstaten er et af de mest omdiskuterede spørgsmål inden for den politiske økonomi. Siden Camerons (1978) skelsættende studie har der været et hav af studier, der forsøger at granske globaliseringens effekter på velfærdsstaten. Størstedelen af litteraturen har dog ensidigt haft fokus på, hvordan globaliseringen påvirker *udgifter* til velfærdsstaten, men ikke rettighedsgrundlaget. Set i lyset af nyere kvalitative skift i globaliseringen (Dreher, 2006) ønsker vi her at revurdere de gængse teorier om globaliseringens effekter på velfærdsstaten ved først og fremmest at teste, hvorvidt globaliseringen har en effekt på velfærdsrettigheder i industrialiserede lande. Vi finder empirisk, at globaliseringen generelt ikke har en betydning for ændringer i rettighedsniveauet i industrialiserede lande. Dog er der enkelte tegn på, at forskellige markedsøkonomier håndterer globaliseringen forskelligt.

Fra Camerons (1978) klassiske studie og frem til årtusindeskiftet var det et gennemgående fund i litteraturen, at øget økonomisk globalisering medfører øget offentlige udgifter – med andre ord, en større velfærdsstat. Nyere studier, der er baseret på data fra 1990'erne og frem giver dog mere blandede resultater, hvoraf flere finder, at globaliseringen medfører lavere udgifter til velfærd. Herudover er der nogle der påstår, at globaliseringens effekter er betinget af forskellige institutionelle set-ups. Endelig er flere studier der ikke finder en sammenhæng mellem globalisering og ændringer af velfærdsstaten. Der er således stor uenighed om, hvorvidt globaliseringen har en effekt på velfærdsstaten – og i hvilken retning effekterne går.

Imidlertid har de fleste studier det til fælles, at de fokuserer ensidigt på *udgifter* som mål for velfærdsstaten¹, hvilket kan siges at være uheldigt, da (velfærds)udgifter ikke er en entydig velegnet proxy for velfærdsstaten (Esping-Andersen, 1990: 23). Esping-Andersen (1990) forslår i stedet, at der bør fokuseres på (velfærds)*rettigheder* – eller mere præcist hvad Esping-Andersen kalder *dekommodificering* – frem for udgifter. Det manglende fokus på velfærdsrettigheder efterlader således et hul i litteraturen om globaliseringens effekter. Vi ønsker derfor at genteste de konventionelle påstande og teorier om globaliseringens effekter på velfærdsstaten, men med fokus på velfærdsrettigheder (dekommodificering) frem for udgifter. Disse teorier testes gennem en række time-series cross-section (TSCS) analyser på 16 OECD-lande i perioden 1971-2007. Vi finder empirisk, at globaliseringen har ingen eller kun ubetydelig effekt på velfærdsrettigheder i industrialiserede lande. Der er dog enkelte tegn på, at forskellig typer af markedsøkonomier kan håndtere globaliseringen forskelligt i forskellige tidsperioder. Før vi kaster os ud i en egentlig empirisk test, vil der først være en kort gennemgang af de gængse teorier efterfulgt af en diskussion af nogle metodiske fordringer.

Litteraturoversigt: Teori og nogle empiriske resultater

Hypoteserne om globaliseringens effekter på velfærdsstaten opdeles normalt i den såkaldte compensationstese og efficienstese. Hertil kommer, hvad vi her kan kalde institutiontesen.

---

¹ For sjældne undtagelser se Brady et al. (2005) og Koster (2008).

Den såkaldte *efficienstese* har rødder tilbage til det makroøkonomiske paradigmeskifte fra keynesianisme til monetarisme i 1970'erne (Hall, 1989), der resulterede i et kritisk syn på velfærdsstatens økonomiske effekter (Okun, 1975)^{2 3}. Teoretisk kan hovedessensen i efficienstesen inddeles i to (økonomiske) argumenter⁴. Det første argument går på, at øget økonomisk globalisering tvinger regeringer til at skære i velfærden som et resultat af øget konkurrence landene imellem (Garrett & Mitchell, 2001: 145; Jahn, 2006: 404). Det andet argument går på, at øget internationalisering øger virksomhedernes *exit*-muligheder, hvorfor de nationale regeringer må sænke skatterne for derved at fastholde virksomhedernes produktion, hvilket resulterer i en mindre velfærdsstat (Busemeyer, 2009: 456; Garrett & Mitchell, 2001: 149-150). Som en konsekvens af den øgede (økonomiske) globalisering bliver de nationale regeringer derfor nødt til at skære i velfærden og sænke skatterne⁵ for at være konkurrencedygtige og fastholde virksomhedernes produktion.

Empirisk er der enkelte nyere studier, som finder en beskeden opbakning til efficienstesen. Busemeyer (2009), Garrett & Mitchell (2001) og Jahn (2006) finder alle en negativ sammenhæng mellem økonomisk åbenhed (i.e. økonomisk globalisering) og udgifter til velfærdsstaten⁶. Særligt Jahn's (2006) studie af globaliserings effekter må siges at være det klareste eksempel på en opbakning til efficienstesen⁷. Dog fremhæver Busemeyer (2009: 475), at det alene på baggrund af en negativ signifikant sammenhæng mellem økonomisk globalisering og velfærdsudgifter ikke er muligt at verificere efficienstesen, da tesen teoretisk er underudviklet. I samme stil fremhæver Garrett & Mitchell (2001), at der er stor forskel på denne sammenhæng alt afhængt efter, hvilket mål for globalisering der anvendes (såvel som afhængige variabel).

Som et alternativ til efficienstesens forudsigelse af et "race to the bottom" står *kompensationstesen*. Teoretisk dateres kompensationstesen i dag oft tilbage til Polanyis (1944) formulering af *embedded liberalism*, som understreger nødvendigheden af en aktiv og kompenserende stat for et velfungerende marked. I en stigende (økonomisk) globaliseret verden betyder dette, at stater må kompensere deres arbejdsstyrke for de stigende risici (og markedsfejl), som den økonomiske globalisering medfører. Teoretisk argumenterer kompensationsteoretikere for, at åbne økonomier har en højere grad af *industriel koncentration*, hvilket tenderer til at fostre en højere grad af *fagforeningsdækning*, større mulighed for *kollektive lønforhandlinger* og *stærkere fagforeninger*, hvilket medfører en højere efterspørgsel efter velfærdsydelser (Cameron, 1978: 1256; Rodrik, 1998: 999). I samme stil argumenterer Katzenstein (1985) for, at små stater, der typisk er økonomisk

---

² Hvad Okun (1975) har kaldt "The big tradeoff between equality and efficiency".

³ OECD's (1994) Job Study fremhævede, at det er problematisk at forene beskæftigelse og lighed i en globaliseret verden præget af konkurrence.

⁴ For et politisk argument se Scharpf (2000).

⁵ Virksomheder er som regel mest optaget af selskabsskatter

⁶ Det skal dog noteres, at Garrett & Mitchell (2001) ikke finder et sådant forhold for økonomisk globalisering og virksomheds- og indkomstskatter.

⁷ Det kan skyldes Jahns fokus på overførsel af ideer funderet i lærings- og emulationsteori, der står i kontrast til den ellers overvejende funktionalistiske litteratur om globaliseringen og dens effekter.

åbne, må udvikle former for *korporative koordineringsstrukturer* for lettere at omstille sig til skift i økonomien, hvilket kan opnås via social sikring.

I de empiriske undersøgelser har der indtil for nylig været større støtte til kompensationshypotesen end til efficienshypotesen (Adserá & Boix, 2002; Cameron, 1978; Garrett, 1998a, 1998b; Rodrik, 1997, 1998). Herudover påpeger Garrett (1998b), at særligt venstreorienterede regeringer vil tendere til at bruge flere penge på velfærd i takt med, at globaliseringen stiger. Hovedparten af disse analyser er dog baseret på data frem til begyndelsen af 1990'erne, og fortalere for efficienshypotesen har argumenteret før, at det for alvor er fra 1990'erne, globaliseringen tager fart. I analyser, der har data med fra sidste halvdel af 1990'erne er 00'erne, er udfaldet noget mere blandet, og der er en del studier, som helt eller delvist bekræfter efficienshypotesen.

Navnlig efter årtusindeskiftet er der også i højere grad kommet fokus på, hvordan forskellige nationale økonomier håndterer globaliseringen forskelligt. Genschel (2004: 630) har rammende kaldt dette skifte for "from outside in to inside out". For simpelhedens skyld kan vi også betegne dette perspektiv som *institutionstesen*. Institutionstesen har rødder tilbage til Shonfields (1965) studie af forskellige former for (markeds)kapitalisme, der understreger vigtigheden af institutionelle forskelle mellem forskellige politiske økonomier. I forlængelse heraf fremhæver mange institutionalister, at institutionelle infrastrukturer⁸ er betingende for globaliseringens effekter på velfærdsstaten (Garrett & Lange, 1995; Hall & Soskice, 2001; Jensen, 2011b; Swank, 2002).

I *Varieties of Capitalism* litteraturen forklares den forskelligartede håndtering af den stigende globaliseringen teoretisk med *virksomhedernes præferencer* for bestemte velfærdspolitikker (Estevez-Abe, Iversen, & Soskice, 2001; Hall & Soskice, 2001; Iversen, 2005; Jensen, 2011b). I koordinerede markedsøkonomier (såkaldt CME'er) er virksomhederne afhængige af, at arbejderne vil investere i *specifikke fagkundskaber* for at være konkurrencedygtige inden for industrielle områder drævet af inkrementelle innovationer. Et veletableret sikkerhedsnet giver i højere grad arbejderne et incitament til at investere i specifikke fagkundskaber, hvorfor virksomhederne i CME'er vil efterspørge en højere grad af social sikring – eller som minimum bevare status quo. Omvendt er virksomhederne i liberale markedsøkonomier (såkaldte LME'er) i højere grad afhængige af *generelle fagkundskaber* for at opnå komparative fordele inden for industrier drævet af radikale innovationer. Da et mindre veletableret sikkerhedsnet kan siges at give arbejderne et incitament til at investere i generelle fagkundskaber (for derved at sprede risiko i forbindelse med afskedigelse), vil virksomheder i LME'er i højere grad bruge den stigende globalisering til at minimere udbygningen af velfærdsstaten (Jensen, 2011b; Swank, 2002; Swank, 2010)⁹. Virksomheder i CME'er (såsom Tyskland eller Sverige) vil således bruge den stigende økonomiske globalisering til at efterspørge mere social sikring (og dermed give arbejdsstyrken et incitament til

---

⁸ Institutionelle infrastrukturer referer her til et komplekst samspil af institutioner såsom arbejdsmarkedsinstitutioner, valgsystemer, kapitalstrukturer osv.

⁹ Herudover kan det noteres, at virksomheder i LME'er i højere grad er optaget af at være pris-konkurrencedygtige, hvorfor en omfattende velfærdsstat – eller end udbygning heraf – kan forventes at forværre deres relative konkurrenceforhold.

at investere i disse fagkunderskaber) – eller som minimum bevare status quo – hvor virksomheder i LME'er (såsom USA eller Australien) vil efterspørge mindre social sikring (for derved at blive mere konkurrencedygtige og omstillingsparate inden for erhverv drevet af radikale innovationer) (Jensen, 2011b).

Empirisk har Swank (2003) & Jensen (2011b) fundet empirisk opbakning til VoC og den institutionelle tese: I takt med at globaliseringen stiger, vil CME'er øge graden (eller som minimum ikke forværre) graden af social sikring, hvor LME'er vil skære den sociale sikring.

Som en kontrast til disse tre positioner står de såkaldte *skeptikere*. Skeptikerne argumenterer for, at globaliseringen (stort set) ikke påvirker velfærdsstaten (Iversen & Cusack, 2000; Pierson, 1996; 2001a; 2001b). Skeptikerne argumenterer i stedet for, at ændringer af velfærdsstaten i OECD-landene skyldes *endogene faktorer* såsom budgetpres, lavvækst, ændrede familiemønstre, aldring og deindustrialisering (Iversen, 2001; Iversen & Cusack, 2000; Pierson, 1998; 2001a; 2001b).

Metode – empiri og valg af estimationsmetode

Hver af de tre teser vil blive testet ved brug af time-series cross-section¹⁰ (TSCS) analyseteknikker på 16 OECD lande¹¹ i perioden 1971-2007 og 1985-2007¹². TSCS analyser er en alment anerkendt metode, der anses for at være særligt hensigtsmæssig til at sammenligne lande over tid. Da dette er af primære interesse her, anses denne metode således for at være særlig hensigtsmæssig til formålet. Opsplitningen af perioden har endvidere flere fordele. For det første muliggør 1971-2007 perioden sammenligningen med flere af de "ældre" studier, som har fokus på globaliseringens effekter fra 1970'erne og frem. For det andet viser en række indikatorer, at globaliseringen for alvor tog fart i midten af 1980'erne (Dreher, 2006; Jensen, 2011b), hvorfor det er vigtigt at genteste de gængse teorier i lyset af denne nye udvikling. Et sådant kvalitativt skifte i globalisering kunne forventes at have en betydning for fænomenets effekter på velfærdsstaten. For det første kan globaliseringens effekter forventes at være større fra midten af 1980'erne og frem. For det andet kan det tænkes at globaliseringens effekter er kvalitativt anderledes – fx skifte fra at være behæftet med compensation til at være behæftet med efficiens. For det tredje er det muligt at afgøre, hvorvidt analyserne er robuste over for periodeændringer – en robusthedstest vi i øvrigt mener, at alt for få studier foretager.

---

¹⁰ Dette er en metode, der muliggør sammenligning mellem lande over tid. De fleste er bekendt med en tværsnitsanalyse, hvor vi har én observation for x antal cases såsom Camerons (1978) klassiske studie af udvalgte OECD-lande. I TSCS har man flere observationer for det samme antal cases over tid. I nærværende tilfælde vil det sige, at vi har observationer for Danmark i år 1971, 1972, 1973 osv. Det har vi ligeledes for Sverige, Tyskland, USA og en række andre lande (se næste fodnote). På den måde kan vi fx sammenholde økonomisk globalisering i år 1971, 1972, 1973, osv. med dekommodificering i de samme år for en række lande. Derved kan vi øge antallet af observationer (den såkaldte n-værdi), hvilket muliggør større præcision i estimationen af vores estimater. TSCS er i de seneste årtier blevet et alment anerkendt redskab, der oftest anvendes inden for komparativ politik.

¹¹ Australien, Belgien, Canada, Danmark, England, Finland, Frankrig, Holland, Irland, Italien, New Zealand, Norge, Sverige, Tyskland, USA og Østrig

¹² Tidsperioden er primært blevet valgt på baggrund af tilgængeligt data.

De anvendte data til test af de tre teser (kompensations-, efficiens-, institutionstesens) forsøger at indfange centrale dele af litteraturen om globaliseringen og dens effekter på velfærdsstaten¹³. Den afhængige variabel er en tilnærmelsesvis efterligning af Esping-Andersens (1990) operationalisering af *dekommodificering* (Scruggs et al., 2014), der forsøger at indfange centrale velfærdsrettigheder. Dekommodificering (TOTGEN) er et sammensat indeks bestående af mål for *arbejdsløshedsrettigheder* (UEGEN), *sygerettigheder* (SKGEN) og *pensionsrettigheder* (PGEN). Burgoon (2001) har fremhævet, at globaliseringens effekter på velfærdsstaten er forskellige fra (velfærds)område til (velfærds)område. En sådan tilnærmelse af en disaggregeret analyse af velfærdsstaten beriger, ifølge Burgoon (2001), litteraturen med en række vigtige informationer om, hvordan globaliseringen påvirker enkelte velfærdsområder, hvorfor vi også estimerer globaliseringens effekter på de tre undervariable, som udgør dekommodificeringsindekset.

Det er teoretisk underudviklet i litteraturen, om globaliseringen skulle have forskellige effekter på henholdsvis udgifter eller velfærdsrettigheder. Fx inddrager Brady et al. (2005) blot dekommodificering som ”endnu et mål for velfærdsstaten”. Det er dog muligt, at (sociale) udgifter til velfærdsstaten forbliver på det samme niveau mens velfærdsrettigheder forringes (Koster, 2008). Det er derfor ikke utænkeligt, at udgiftsniveauet forbliver det samme mens globaliseringen forårsager omstruktureringer af velfærdsstaten via forringelser (eller konsolidering) af velfærdsrettigheder. Det er derfor vigtigt ikke kun at undersøge globaliseringens effekter på udgifter. Herudover anses velfærdsrettigheder også generelt som det bedste mål for velfærdsstaten (Stephens, 2010: 511; se også Esping-Andersen, 1990).

De forventede sammenhænge mellem globalisering og vores fire mål for velfærdsrettigheder er dog forskellige. Det forventes, at sammenhængen mellem globalisering og arbejdsløsheds- og sygdomsrettigheder er stærkest, da de to rettighedsmål relaterer sig mest direkte til arbejdsmarkedsrisici. Denne antagelse er i overensstemmelse med både compensationstesens og efficienstesens. Ifølge compensationstesens vil økonomier styrke arbejderes sikkerhed i takt med stigende globalisering. Omvendt fremhæver efficienstesens, at virksomheder bliver nødt til at være mere konkurrencedygtige. Da begge teser forholder sig eksplicit til arbejdsmarkedet (risici i compensation og konkurrence i efficiens), kan vi derfor forvente mere udtalte effekter på disse to velfærdsområder. Dette er også tilfældet i forbindelse med test af institutionstesens, hvor arbejdsgiveres præferencer i LME’er *vis á vis* CME’er også relaterer sig mest direkte til arbejdsmarkedet. Omvendt forventer vi ikke umiddelbar nogen sammenhæng mellem globalisering og pensionsrettigheder, da pensionsrettigheder i mindre udtrækning er relateret til arbejdsmarkedsrisici.

Den forklarende variabel er *økonomisk globalisering*. Økonomisk globalisering er et sammensat indeks bestående af mål for *faktiske strømme* (samhandel og investeringer på tværs af grænser) samt *handelsrestriktioner* (Dreher, 2006). Dreher’s mål for økonomisk globalisering anvendes i vid udtrækning til at teste generelle teser om globaliseringens effekter på den politiske økonomi. Da vi

---

¹³ En samlet oversigt over de anvendte variable og deres operationaliseringer fremgår af bilag 2.

her er interesseret i globaliseringen som en generel trend, er Drehers overordnede mål for globalisering således hensigtsmæssigt at bruge. I forbindelse med testen af institutionstesen benyttes Hicks & Kenworthys (1998) mål for *neokorporatisme*, der er et sammensat indeks bestående af mål for blandt andet *samspillet mellem virksomheder, lønforhandlingssystemer, jobsikring og fagforeningers styrke* (Huber et al., 2004). Neokorporatismeindekset indfanger de centrale forskelle mellem CME'er og LME'er¹⁴, hvorfor det er oplagt at bruge til test af institutionstesen.

Der inkluderes også en række gængse *kontrolvariable* i regressionsanalyserne: *Venstreorienterede partier i regeringen; Gæld; Økonomisk vækst; Afhængighedsratio; Arbejdsløshed* samt *Deindustrialisering*. Garrett (1998b) fremhæver, at venstreorienterede partier har større tendens til at udbygge velfærdsstaten¹⁵, hvorfor vi inkluderer et mål for andelen af *venstreorienterede partier i regeringen*. Herudover fremhæver Pierson (1998; 2001a), at velfærdsstater i nyere tid er kendetegnet ved at være underlagt budgetpres, hvilket kan påvirke velfærdsstatens udvikling, hvorfor der også inkluderes et mål for samlet offentlig *gæld* og *økonomisk vækst* (målt som % tilvækst i BNP pr. indbygger i faste priser). Øget gæld og faldende økonomisk vækst forventes at være negativt korreleret med udbygningen af velfærdsstaten (Brady et al., 2005). Ydermere fremhæver Jensen (2011b), at arbejdsløshed og andelen af personer over 65 år er de to mest centrale efterspørgselsfaktorer i moderne tid, hvorfor vi inkluderer et mål for *arbejdsløshed* (målt som andelen af arbejdsløse personer i procent af arbejdsstyrken) og *afhængighedsratio* (målt som andelen af personer mellem 0-15 år og 65 år+ som andelen af 16-64-årige). Iversen & Cusack (2000) har endvidere argumenteret for, at deindustrialisering i modsætning til globalisering har en effekt på velfærdsstatens udvikling. Vi inkluderer derfor også et mål for *deindustrialisering*¹⁶ (målt som 100 minus summen af antal personer ansat i landbrug og industri som procent af 16-64 årige). For en deskriptiv oversigt over de anvendte variable se tabel 1 (og bilag 1 for en korrelationsmatrix med de anvendte variable).

Det kan diskuteres, hvorvidt denne modelopbygning ikke er mere hensigtsmæssig til at estimere ændringer i udviklingen af sociale udgifter og velfærdsydelser frem for ændringer i rettighedsniveauet. Ikke desto mindre indfanger disse kontrolvariable en lang række faktorer, som kan forventes at have en betydning for udviklingen af velfærdsrettigheder.

---

¹⁴ (Hall & Gingerich (2009) har også udviklet et koordineringsindeks. Da de to indeks er stærkt korreleret med hinanden, nøjes vi med at bruge Hicks & Kenworthys mål. Herudover er Hall & Gingerichs indeks tidsindifferent, hvorfor det ikke kan anvendes i fixed effects modeller, som estimeres (se nedenfor).

¹⁵ Det skal dog noteres, at (Huber & Stephens, 2001) fremhæver, at denne tendens ikke har været gældende i nyere tid.

¹⁶ Det har ikke været muligt at finde deindustrialiseringsdata for Schweiz, hvorfor landet er udeladt af analyserne. Der er kørt et sæt af regressioner uden deindustrialisering med Schweiz, og de viser de samme resultater som de regressioner, der er rapporteret nedenfor.

Tabel 1. Deskriptive statistikker

Variabel	N	Gns.	Std. Afvigelse	Min	Max
TOTGEN	560	31,68	7,11	16,10	46,60
UEGEN	560	9,87	2,70	1,70	14,50
SKGEN	560	10,61	4,38	0,00	18,20
PGEN	560	11,21	2,09	6,40	17,10
LEFTC	560	37,28	3,96	0,00	100,00
Økonomisk Vækst	560	2,16	2,04	-7,50	10,54
Afhængighedsratio	560	52,45	5,26	43,30	73,16
Arbejdsløshed	560	6,31	3,44	0,00	17,15
ΔGæld	560	-0,22	2,60	-12,31	12,49
Deindustrialisering	560	81,06	3,98	70,04	87,23
sØkonomisk Globalisering	560	-0,02	1,00	-2,04	1,91
sKoordinering	560	0,01	1,00	-1,41	1,51

Valg af estimationsmetode

Når der benyttes TSCS data, beror valget af estimationsmetode typisk på resultatet fra en såkaldt *Hausmantest*, der tester, hvorvidt individuelle landeeffekter (såsom kultur, religion og geografi) er fordelt uafhængigt af de uafhængige variable (Stock & Watson, 2010; Wooldridge, 2009). Hvis de individuelle landeeffekter *er* fordelt uafhængigt af de uafhængige variable – dvs., at faktorer såsom kultur, religion og geografi ikke er betinget af de uafhængige variable såsom globalisering og graden af koordinering i økonomien – er random effects estimation at foretrække. Hvis de individuelle landeeffekter *ikke er* fordelt uafhængigt af de uafhængige variable er fixed effects estimation derimod at foretrække, da fixed effects modeller holder forskellen mellem landene konstante – fixed effects estimation minimerer, så at sige, *uobserveret heterogenitet* (kultur, religion, geografi) (Stock & Watson, 2010; Wooldridge, 2009). Random effects estimerer således forskellen mellem landene – også kendt som *between estimatoren* – hvor fixed effects estimerer forskellen over tid – også kendt som *within estimatoren*. Udførelsen af Hausmantesten indikerer, at der i det givne set-up bør benyttes fixed effects estimation frem for random effects estimation¹⁷.

Fordelen ved at anvende fixed effects (frem for random effects) i nærværende tilfælde er derfor, at fixed effects modeller minimerer *uobserveret heterogenitet*, da landespecifikke forskelle mellem landene i modellen holdes konstant. Det betyder i praksis, at fixed effects sammenholder tilvæksten i de uafhængige variable med tilvæksten i den afhængige variabel. På den måde kan vi undersøge, om en stigning i globaliseringen påvirker ændringen i vores rettighedsmål. Vi estimerer derfor følgende model:

$$Y_{it} = \beta_i + \beta_1 X_{it} + \dots + \beta_k X_{k,it} + \mu_{it} \quad (1)$$

¹⁷ Resultaterne fra de præsenterede fixed effects modeller er dog nogenlunde identiske med resultaterne fra random effects (ikke vist).

hvor Y_{it} er den afhængige variabel for land i i år t , β_i er de landespecifikke skæringer, β_1 er hældningskoefficienten på den uafhængige variabel, X_{it} er den uafhængige variabel for land i i år t og μ_{it} er fejllede.

I forbindelse med test af institutionstesen undlades fixed effects estimation, da de landespecifikke effekter er stærkt korreleret med de forskellige former for markedsøkonomier (Etzerodt & Eriksen, 2017; se også Busemeyer, 2015: kap. 4)¹⁸. Det betyder, at fixed effects estimation vil fjerne det meste af den variation, der er mellem landene, hvilket er problematisk i forbindelse med test af institutionstesen. Vi estimerer derfor en OLS model ud fra følgende formel:

$$y_{it} = \beta_0 + \beta_1 X_{it} + e_{it} \quad (2)$$

hvor Y_{it} er den afhængige variabel for land i i år t , β_0 er de skæringer, β_1 er hældningskoefficienten på den uafhængige variabel, X_{it} er den uafhængige variabel for land i i år t og e_{it} er fejllede. Det betyder i praksis, at ændringen i niveauet på de uafhængige variable sammenholdes med niveauændringen i den afhængige variabel.

Ulempen ved at estimere en OLS model er, at der må formodes at være uobserveret heterogenitet i nærværende set-up, hvilket betyder, at modellen er forbundet med en større grad af *bias* sammenlignet med fixed effects modellerne.

Dette er dog et nødvendigt onde, hvis vi ønsker at teste institutionstesen. Som en second-best solution estimerer vi OLS modellerne med *year-fixed effects* for at tage højde for den variation, der er i effekterne over tiden, som ikke skyldes de uafhængige variable. Til test af institutionstesen inkluderes der endvidere et interaktionsled mellem Globaliseringsvariablen og Koordineringsvariablen¹⁹. Alle regressionsmodellerne er kørt med *panel corrected standard errors* (PCSE) for at håndtere seriekorrelation i fejledene (Beck & Katz, 1995).

Herudover har vi også testet for ikke-stationaritet ved hjælp af en Fisher-lignende test (baseret på en udvidet Dickey-Fuller test), som er den konventionelle test i litteraturen. Fisher-testen viser, at der generelt ikke er problemer med ikke-stationaritet i vores modeller, dog er variablen *Gæld* ikke-stationær, hvorfor variablen er blevet first-differenced for at minimere bias i estimerne. Det kan i forlængelse heraf noteres, at omskrivning af gældsvariablen til tilvækst (first difference) frem for niveau ikke ændrer på de empiriske resultater.

Empiriske fund – compensation eller race to the bottom?

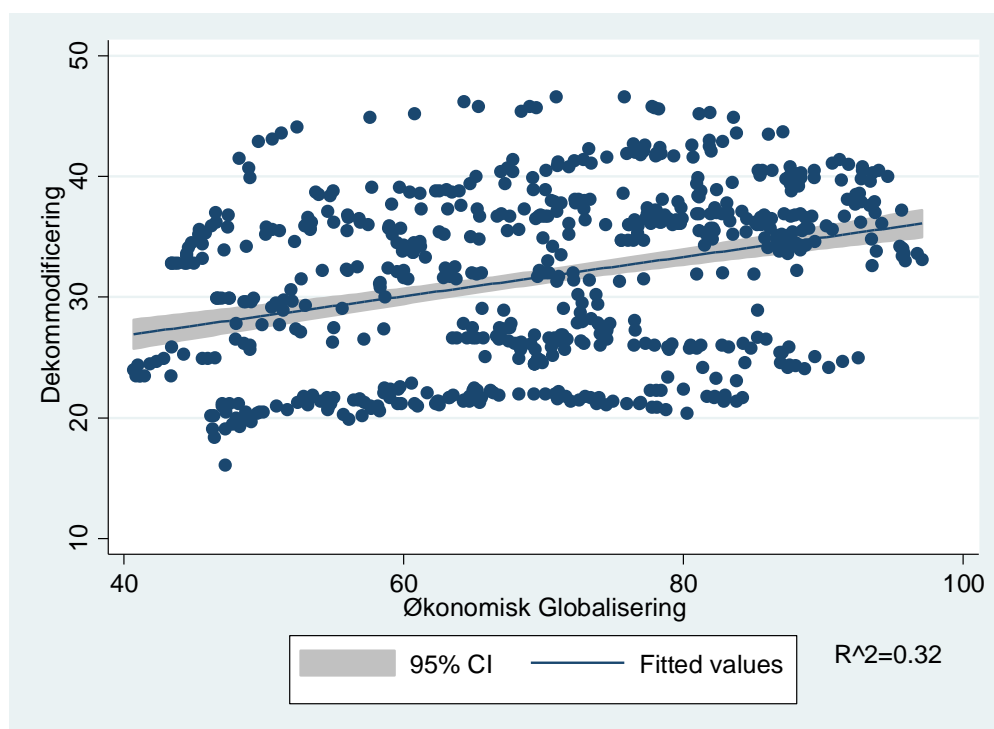
---

¹⁸

¹⁹ For at lette tolkningen af interaktionsledet er de to forklarende variable standardiseret.

Som det fremgår af Figur 1, er der en svag til moderat (positiv) bivariat sammenhæng mellem dekommodificering og økonomisk globalisering for perioden 1971-2007 ($R^2=0.32$). For perioden 1985-2007 er $R^2 = 0.35$ (ikke vist). Der synes således umiddelbart at være en positiv sammenhæng mellem graden af økonomisk globalisering og omfanget af velfærdsrettigheder i de 16 undersøgte OECD-lande. Disse resultater bevidner således om, at når vi ser på tværsnitsdimensionen (cross-section), så tenderer mere åbne økonomier også til at have en større velfærdsstat. Dette stemmer fint overens med, hvad bl.a. Cameron (1978) tidligere har påvist. Når vi udelukkende ser på tværsnitdimensionen, synes der således at være opbakning til compensationstesen. Men hvordan forholder det sig, når vi inddrager tidsdimensionen (time-series cross-section), hvor vi tager højde for en lang række andre faktorer?

Figur 1. Bivariat korrelation mellem dekommodificering og økonomisk globalisering, 1971-2007.

Tabel 2. Den økonomiske globaliserings effekter på velfærdsrettigheder. Fixed effects med Durbin-Watson estimator.

	1971-2007				1985-2007			
	(I)	(II)	(III)	(IV)	(V)	(VI)	(VII)	(VIII)
	TOTGEN	UEGEN	SKGEN	PGEN	TOTGEN	UEGEN	SKGEN	PGEN
LEFTC	0.00149 (0.00140)	0.00132[*] (0.000726)	0.000335 (0.000665)	-0.000178 (0.000577)	-0.000223 (0.00184)	0.000617 (0.000973)	-0.000532 (0.000891)	-0.000279 (0.000700)
Økonomisk Vækst	-0.0111 (0.0146)	0.00274 (0.00762)	-0.00258 (0.00697)	-0.00932 (0.00604)	-0.0212 (0.0232)	-0.00110 (0.0124)	0.00704 (0.0114)	-0.0237^{***} (0.00879)
Afhængighedsratio	-0.0955 (0.0631)	0.0124 (0.0322)	-0.0553[*] (0.0300)	-0.0500[*] (0.0266)	-0.188[*] (0.112)	-0.0823[*] (0.0498)	-0.136^{***} (0.0468)	-0.00360 (0.0437)
Arbejdsløshed	0.0544 (0.0395)	-0.00844 (0.0204)	0.00808 (0.0188)	0.0530^{***} (0.0164)	-0.0378 (0.0514)	-0.0431 (0.0264)	-0.0340 (0.0243)	0.0413^{**} (0.0196)
ΔGæld	0.00723 (0.0118)	0.0139^{**} (0.00614)	0.00167 (0.00562)	-0.00775 (0.00487)	0.00468 (0.0115)	0.0133^{**} (0.00618)	0.00336 (0.00565)	-0.0108^{**} (0.00437)
Deindustrialisering	-0.140^{**} (0.0703)	-0.0206 (0.0362)	-0.0825^{**} (0.0335)	-0.0301 (0.0294)	0.0132 (0.0948)	-0.00729 (0.0484)	-0.0320 (0.0446)	0.0214 (0.0362)
sKoordinering	0.0312 (0.308)	0.0126 (0.157)	0.177 (0.146)	-0.139 (0.130)	0.0582 (0.301)	-0.0239 (0.151)	0.225 (0.140)	-0.116 (0.115)
sØkonomisk Globalisering	0.0141 (0.345)	0.248 (0.179)	-0.254 (0.164)	0.0366 (0.142)	-0.426 (0.600)	0.289 (0.323)	-0.310 (0.295)	-0.268 (0.227)
Skæring	48.70^{***} (0.513)	11.38^{***} (0.286)	19.89^{***} (0.244)	16.78^{***} (0.191)	40.76^{***} -1.129	15.16^{***} (0.773)	20.02^{***} (0.687)	9.937^{***} (0.410)
R^2	0.05	0.15	0.09	0.03	0.24	0.11	0.11	0.07
N	544	544	544	544	320	320	320	320

PCSE in parentheses

* $p < 0.1$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$

Testene af efficienstesen og compensationstesen fremgår af Tabel 2. Som det fremgår af tabellen, er økonomisk globalisering insignifikant korreleret med dekommodificering i alle modellerne. Herudover varierer estimaterne mellem at være positive og negative, alt afhængig af variabel og tidsperiode. Overordnet set synes der ikke at være opbakning til nogle af teserne: Globaliseringen synes ikke at have nogen effekt på udviklingen af velfærdsrettighederne i industrialiserede lande. Den positive sammenhæng mellem økonomisk globalisering og dekommodificering i tværnsnitdimensionen bliver således insignifikant i alle modellerne – både i forskellige tidsperioder samt for dekommodificering (TOTGEN), såvel som de tre undervariable, der udgør dekommodificeringsindekset (UEGEN, SKGEN og PGEN) – når vi kontrollerer for tredjevariable over tid. Den økonomiske globalisering synes således ikke at have nogle systematiske effekter på velfærdsrettighederne i OECD-lande.

Kontrolvariablene viser et noget broget billede. *LEFTC* (graden af venstreorienterede partier i regeringen) er insignifikant for alle modeller, med undtagelse af model II. Venstreorienteret regeringsdeltagelse synes altså ikke umiddelbart at øge niveauet af velfærdsrettigheder. *Økonomisk vækst* er som regel insignifikant. *Afhængighedsratioen* er, som forventet, negativt korreleret med de fleste mål for velfærdsrettigheder. Afhængighedsratioen er dog kun systematisk (og negativt) korreleret med sygdomsrettigheder (SKGEN) for begge perioder. Graden af *arbejdsløshed* er insignifikant i de fleste modeller, og der synes ikke at være systematiske og sammenhængende effekter over tid. *Øget gæld* synes ligeledes ikke at have systematiske effekter på velfærdsrettighederne. Effekterne fra *deindustrialiseringen* synes ydermere ikke at have systematiske effekter på velfærdsrettighederne. Lidt overraskende er de signifikante værdier fra deindustrialiseringsvariablen dog negativt korreleret med velfærdsrettigheder (se model I & III i tabel 2). Endelig er graden af koordinering i økonomien insignifikant for alle modeller, hvilket står i kontrast til Hicks & Kenworthys (1998) analyse. Dette er dog ikke overraskende, da inklusionen af fixed effects estimation (tilnærmelsesvis) fjerner alt variationen i denne variabel.

Da økonomisk globalisering ikke kan forstås i isolation fra andre former for globalisering (Held et al., 1999), kan det indvendes, at ”globaliseringen” som en overordnet tendens bør inkluderes i analysen. Vi har derfor estimeret det samme sæt af modeller, som fremgår af Tabel 2, hvor vi i stedet for økonomisk globalisering anvender et *overordnet globaliseringsmål* (ikke vist)²⁰. Inklusionen af dette mål tilføjer ikke ny information, hvilket underbygger pointen om, at globaliseringen ikke synes at have effekter på velfærdsrettigheder i OECD-landene²¹. Når vi måler effekterne fra den økonomiske globalisering, synes der således ikke at være empirisk opbakning til efficiens- og compensationstesen, når udviklingen af velfærdsstaten operationaliseres som velfærdsrettigheder.

---

²⁰ Dette mål er et sammensat indeks bestående af mål for økonomisk-, politisk- og social globalisering (Dreher, 2006).

²¹ Den manglende forklaringskraft underbygges også af den varierende – og lave – forklaret varians (R^2).

Tabel 3. Markedsøkonomiers betydning for den økonomiske globaliserings effekter på velfærdsrettigheder. OLS med Prais-Winsten estimer og årfixed effekter.

	1971-2007				1985-2007			
	(IX)	(X)	(XI)	(XII)	(XIII)	(XIV)	(XV)	(XVI)
	TOTGEN	UEGEN	SKGEN	PGEN	TOTGEN	UEGEN	SKGEN	PGEN
LEFTC	0.000284 (0.000228)	0.000141 (0.000297)	0.000131 (0.000228)	0.000120 (0.000297)	0.000251 (0.000330)	0.000197 (0.000392)	0.0000793 (0.000253)	-0.0000412 (0.000382)
Økonomisk Vækst	0.000980 (0.00294)	0.00375 (0.00374)	0.00344 (0.00284)	-0.00688 [*] (0.00345)	0.00310 (0.00506)	0.00669 (0.00639)	0.00590 (0.00449)	-0.0134 ^{***} (0.00503)
Afhængighedsratio	0.0169 (0.0136)	-0.00120 (0.0114)	0.00869 (0.00971)	-0.00860 (0.0110)	0.00585 (0.0196)	-0.0237 (0.0173)	0.00199 (0.0150)	0.00250 (0.0139)
Arbejdsløshed	-0.00398 (0.00789)	-0.00651 (0.0101)	-0.00876 (0.00743)	0.0174 ^{**} (0.00866)	-0.0122 (0.00896)	-0.0252 ^{**} (0.0108)	-0.0201 ^{***} (0.00767)	0.0184 (0.0112)
ΔGæld	-0.0000822 (0.00207)	0.00291 (0.00302)	-0.0000930 (0.00174)	-0.00478 [*] (0.00249)	-0.000387 (0.00174)	0.00358 (0.00266)	-0.000479 (0.00142)	-0.00590 ^{**} (0.00239)
Deindustrialisering	-0.00881 (0.0114)	-0.00428 (0.0134)	-0.0137 (0.00877)	-0.00241 (0.0127)	0.0109 (0.0146)	0.0253 (0.0174)	0.00784 (0.0104)	-0.00317 (0.0155)
sKoordinering	0.121 ^{**} (0.0591)	0.165 ^{**} (0.0743)	0.184 ^{***} (0.0342)	-0.0369 (0.0616)	0.145 ^{***} (0.0499)	0.119 [*] (0.0675)	0.0859 ^{**} (0.0368)	0.00685 (0.0463)
sØkonomisk Globalisering	0.459 ^{***} (0.0529)	0.262 ^{***} (0.0545)	0.522 ^{***} (0.0436)	0.156 ^{***} (0.0560)	0.737 ^{***} (0.0515)	0.498 ^{***} (0.0779)	0.552 ^{***} (0.0518)	0.326 ^{***} (0.0523)
sØkonomisk Globalisering * sKoordinering	0.0759 ^{**} (0.0386)	0.191 ^{***} (0.0483)	0.0572 [*] (0.0340)	-0.0189 (0.0408)	-0.0785 [*] (0.0416)	0.0274 (0.0583)	-0.00562 (0.0341)	0.0246 (0.0378)
<i>N</i>	560	560	560	560	336	336	336	336
adj. <i>R</i> ²	0.42	0.19	0.58	0.16	0.62	0.28	0.59	0.23

PCSE in parentheses

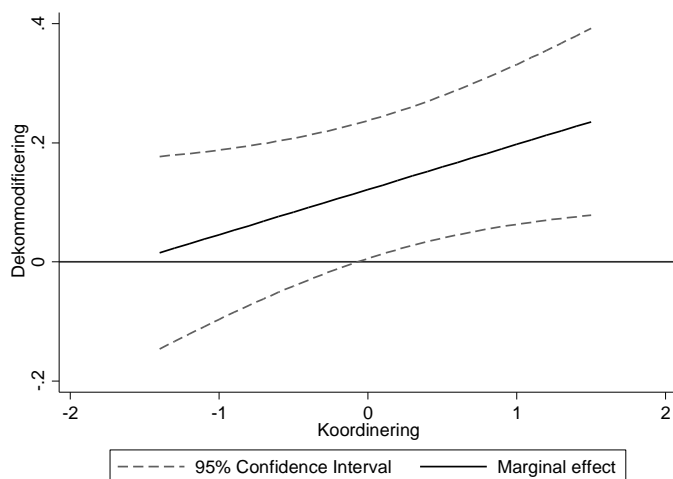
* $p < 0.1$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.01$

Institutionstesen

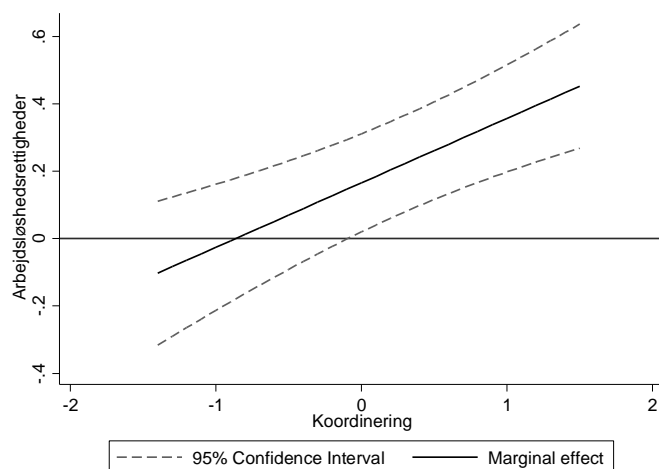
Hvad angår testene af institutionstesen (se Tabel 3), synes der at være stor forskel på effekter fra interaktionsleddet mellem økonomisk globalisering og graden af koordinering i de forskellige tidsperioder. For perioden 1971-2007 er interaktionsleddet signifikant i tre af de fire estimerede modeller, hvilket indikerer, at globaliseringens effekter er betinget af forskellige markedsøkonomiers institutionelle infrastruktur (se model IX, X & XI). Det vil sige, at en øgning af globaliseringen vil have, alt afhængig af niveauer for koordinering i økonomien.

Den nemmeste måde at tolke de marginale effekter på er ved at vise dem grafisk. De marginale effekter fra interaktionsleddet i model IX (se figur 2) indikerer, at det kun er CME'er, der øger graden af dekommodificering i takt med, at globaliseringen stiger. For LME'er er globaliseringen ikke signifikant korreleret med ændringen i niveauet af dekommodificering i LME'er. Den samme tendens synes også at gælde for de marginale effekter fra interaktionsleddet i model X (se figur 3). Her synes CME'er at øge graden af arbejdsløshedsrettigheder i takt med, at globaliseringen stiger. For LME'er er effekterne ikke signifikante forskellige fra 0. Tendensen viser sig ydermere fra de marginale effekter fra model XI (se figur 4). Her synes CME'er også at øge sygdomsrettighederne i takt med at globaliseringen stiger. Moderat markedskoordinerede økonomier (der scorer fra -1 til 0 på koordineringsindekset) synes også at øge graden af sygdomsrettighederne. Dette synes dog ikke at være tilfældet for stærkt markedskoordinerede økonomier (såsom USA).

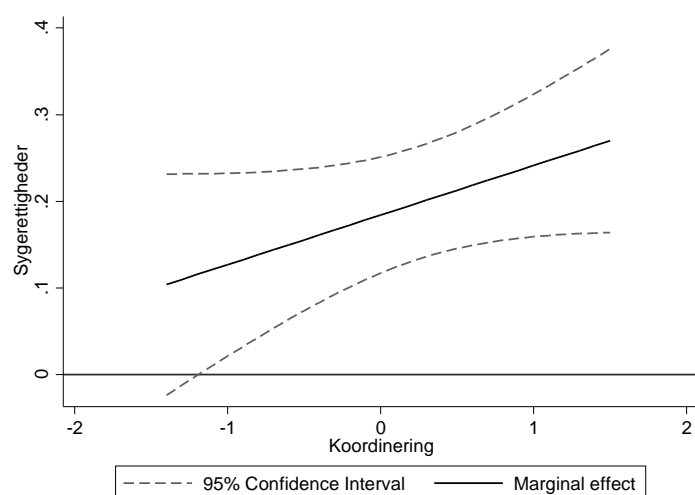
Figur 2. Marginale effekter af økonomisk globalisering på dekommodificering givet forskellige niveauer for koordinering, 1971-2007.

Figur 3. Marginale effekter af økonomisk globalisering på arbejdsløshedsrettigheder givet forskellige niveauer for koordinering, 1971-2007.

Figur 4. Marginale effekter af økonomisk globalisering på sygerettigheder givet forskellige niveauer for koordinering, 1971-2007.

Disse fund er i overensstemmelse med Institutionstesens forventning om, at CME'er øger velfærdsrettigheder i takt med, at globaliseringen stiger (Jensen, 2011b; Swank, 2002). Omvendt bliver forventningen om, at LME'er forværrer graden af velfærdsrettigheder i takt med at globaliseringen stiger, ikke bekræftet. Dette står f.eks. i kontrast til Jensen (2011b), som også finder, at globaliseringens effekter er betinget af institutioner, men kun i LME'er. Dette kunne skyldes to forhold. For det første anvender Jensen (2011b) en anden modelspecifikation. Han estimerer sine modeller med en såkaldt error correction model²² (ECM). For at teste om modelspecifikationen har betydning, har vi også kørt et sæt ECM'er med samme variablesammensætning som ovenfor (ikke vist). Disse modeller viser i hovedtræk de samme resultater som angivet her, så det synes altså ikke at være forklaringen på de forskellige resultater.

²² I en ECM estimeres tilvæksten såvel som niveauet for de uafhængige variable på tilvæksten i den afhængige variabel. Denne modelspecifikation tager således højde for både kortsigtede og langsigtede effekter.

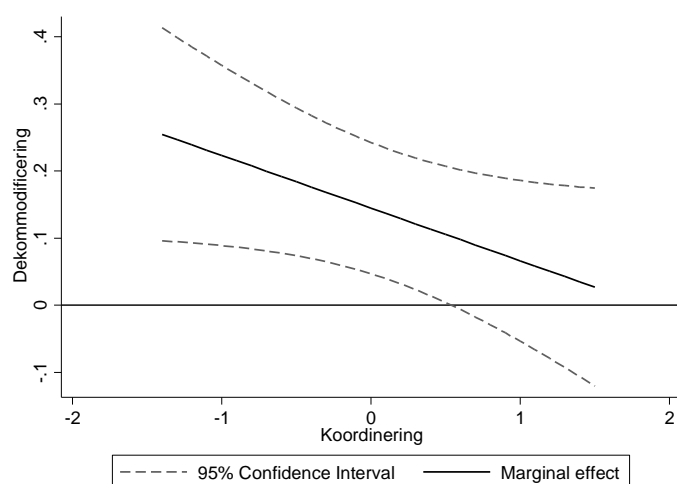
For det andet kan det skyldes, at Jensen (2011b) bruger udgiftsmål og ikke rettighedsmål som mål for velfærdsstaten. Dette er en væsentlig mere plausibel pointe. Det er dog uden for rammen her at teste, hvorvidt det har en indvirkning på de forskellige resultater.

Institutionstesens i en intens globaliseret tidsalder

Men hvordan forholder det sig, når vi forkorter undersøgelsesperioden til 1985-2007 – altså til globaliseringens mest ”intensive” periode?

Når perioden forkortes til 1985-2007, er interaktionsleddet mellem globalisering og koordinering kun statistisk signifikant korreleret med dekommodificering (TOTGEN). De marginale effekter fra model XIII viser endvidere – og noget overraskende – at LME’er øger graden af dekommodificering i takt med at globaliseringen stiger (se figur 5). De marginale effekter synes ikke at være signifikante forskellige fra 0 i CME’er. Dette fund står i stærk kontrast til institutionstesens forudsigelser. Den markante stigning i den økonomiske globalisering, som opstod i midten af 1980’erne, synes således at vende institutionstesens delvist på hovedet. Dette vidner om, at globaliseringens effekter kan være forskellige alt afhængig af undersøgelsesperiode. Det skal dog noteres, at eftersom interaktionsleddet kun er signifikant korreleret med dekommodificering og ikke arbejdsløsheds- og sygdomsrettigheder, er dette fund ikke særligt robust. Ikke desto mindre vidner disse analyser om, at ændringen af tidsperioden kan ændre på vores konklusioner. Fra 1985-2007 synes institutionstesens således ikke at kunne bidrage med plausible forklaringer på globaliseringens effekter på velfærdsrettigheder.

Figur 5. Marginale effekter af økonomisk globalisering på dekommodificering givet forskellige niveauer for koordinering, 1985-2007.

Globalisering og velfærdsrettigheder – en spuriøs sammenhæng?

De nærværende empiriske tests kunne således tyde på, at nogle af skeptikerne har fat i den lange ende – i hvert fald når velfærdsrettigheder anvendes som afhængig variabel. Når det gælder velfærdsrettigheder, synes globaliseringen ikke at have systematisk effekt på udviklingen af velfærdsstaten. Dog er der indikationer på, at institutionstesen muligvis kan bidrage med forklaringer på graden af velfærdsrettigheder i udvalgte tidsperioder.

Omvendt synes flere af de faktorer, som skeptikerne fremhæver som afgørende for velfærdsstatens udvikling (budgetpres, lav vækst) heller ikke at have den store effekt. Alt afhængig af periode og af afhængig variabel er økonomisk vækst f.eks. enten positivt eller negativt korreleret med udviklingen af velfærdsrettigheder. Det samme gælder for deindustrialisering. Dog er effekten af afhængighedsratioen i højere grad i overensstemmelse med tidligere studier (Brady et al., 2005). Det kunne tyde på, at velfærdsrettigheder i højere grad afhænger af demografiske ændringer (Pierson, 2001a).

Alt i alt finder vi, at globalisering ikke har systematiske effekter på velfærdsstaten, når vi forsøger at forklare graden og ændringer af velfærdsrettigheder i industrialiserede lande. Dermed er det ikke sagt, at den økonomiske globalisering ikke kan have betydning for udviklingen af specifikke velfærdsområder i enkelte økonomier, men det har ikke været muligt her at påvise nogle systematiske effekter. Det skal dog noteres, at forskellige typer markedsøkonomier (LME'er vis á vis CME'er) synes at håndtere den stigende økonomiske globalisering forskelligt – dette fund er dog betinget af forskellige tidsmæssige afgrænsninger.

Konklusion

Formålet med denne artikel har været at teste nogle af de mest gængse teorier om globaliseringens effekter på velfærdsstaten set i lyset af nyere kvalitative skift i den økonomiske globalisering fra midten af 1980'erne og frem. I modsætning til de fleste studier har dette studie fokuseret på den økonomiske globaliserings effekter på velfærdsrettigheder frem for velfærdsudgifter. Vores analyser af den bivariate sammenhæng mellem økonomisk globalisering og velfærdsrettigheder i et tværsnits set-up indikerer, at politiske økonomier der er mere økonomisk åbne også har et relativt veludbygget rettighedsgrundlag. Dette fund er således i overensstemmelse med den såkaldte kompensationstese.

Når vi undersøger sammenhængen over tid og kontrollerer for en række andre faktorer, forholder det sig dog noget anderledes. Vi finder generelt ikke empirisk opbakning til, at globaliseringen skulle have effekt på ændringer af velfærdsrettigheder i udviklede økonomier. Øget globalisering medfører m.a.o. ikke forringede velfærdsrettigheder på de centrale dimensioner der er udvalgt. De empiriske analyser afkræfter således postulatet om, at globaliseringen skulle påvirke velfærdsrettigheder i udviklede økonomier. Særligt tesen om at velfærdsstaterne skulle indlede et *race to the bottom*, bliver afkræftet i undersøgelsen.

I stedet synes udviklingen af velfærdsrettigheder at være drevet af den demografiske udvikling. I takt med at andelen af ældre (og børn) stiger, sættes velfærdsstaten under pres. Det synes at lede til en udhuling af velfærdsrettighederne. Det synes således ikke at være globaliseringen, men den demografiske udvikling der driver ændringer i velfærdsrettigheder.

Vi finder dog enkelte indikationer på, at forskellige markedsøkonomier kan forstærke velfærdsrettigheder i takt med at globaliseringen stiger. Dette fund afhænger dog af den undersøgte tidsperiode. For perioden 1971-2007 under ét finder vi en positiv effekt af globaliseringen på velfærdsrettigheder, men kun i koordinerede markedsøkonomier. For perioden 1985-2007 er det lige omvendt. Her er der tegn på, at liberale markedsøkonomier øger graden af velfærdsrettigheder i takt med, at globaliseringen stiger, hvor der ikke synes at være en effekt i koordinerede markedsøkonomier. Resultaterne går imidlertid direkte imod race to the bottom ræsonnementet.

Tak

Vi vil gerne sige tak til Jesper Eriksen, Finn Etzerodt og Jørgen Goul Andersen for kommentarer. Herudover vil vi også gerne sige tak til Kristian Kongshøj for kommentarer til tidligere versioner af manuskriptet. Arbejdspapiret er en omskrivning af et semesterprojekt på Aalborg Universitet, som førsteforfatteren har skrevet om til en artikel.

Referencer

- Adserà, A., & Boix, C. (2002). Trade, Democracy, and the Size of the Public Sector: The Political Underpinnings of Openness. *International Organization*, 56(2), 229–262.
- Beck, N., & Katz, J. N. (1995). What to do (and not to do) with Time-Series Cross-Section Data. *American Political Science Review*, 89(3), 634–647.
- Brady, D., Beckfield, J., & Seeleib-Kaiser, M. (2005). Economic Globalization and the Welfare State in Affluent Democracies, 1975-2001. *American Sociological Review*, 70(6), 921–948.
- Burgoon, B. (2001). Globalization and Welfare Compensation: Disentangling the Ties that Bind. *International Organization* (Vol. 55).
- Busemeyer, M. R. (2009). From myth to reality: Globalisation and public spending in OECD countries revisited: Research Note. *European Journal of Political Research*, 48(4), 455–482.
- Busemeyer, M.R. (2015). *Skills and Inequality: Partisan Politics and the Political Economy of Education Reforms in Western Welfare States*. Cambridge University Press.
- Cameron, D. R. (1978). The Expansion of the Public Economy: A Comparative Analysis. *American Political Science Review*, 72(4), 1243–1261.
- Dreher, A. (2006). Does Globalization Affect Growth? Evidence from a New Index of Globalization. *Applied Economics*, 38, 1091–1110.
- Esping-Andersen, G. (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Polity Press.
- Estevez-Abe, M., Iversen, T., & Soskice, D. (2001). Social Protection and the Formation of Skills. In *Varieties of Capitalism: The Institutional Foundations of Comparative Advantage* (pp. 145–183).
- Etzerodt, S.F. & Eriksen, J. (2017). Varieties of Capitalism and Varieties of Welfare State Capitalism: An Empirical Assessment of Economic Growth. *Centre for Comparative Welfare Studies*, Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning, Aalborg Universitet.
- Garrett, G. (1998a). *Partisan politics in the global economy*. Cambridge studies in comparative politics.
- Garrett, G. (1998b). Global markets and national policies: Collision course or virtuous circle. *International Organization*, 52 (4), (pp. 787-824).
- Garrett, G. & Lange, P. (1995). Internationalization, institutions and political change. In *Internationalization and Domestic Politics* (red. Keohane et al.), Cambridge University Press, (pp. 48-75).
- Garrett, G., & Mitchell, D. (2001). Globalization, government spending and taxation in the OECD. *European Journal of Political Research*, 39(2), 145–177.
- Genschel, P. (2004). Globalization and the welfare state: a retrospective. *Journal of European Public Policy*, 11(4), 613–636.
- Hall, P. (1989). *The political power of economic ideas: Keynesianism across nations*. Princeton University Press.
- Hall, P. A., & Gingerich, D. W. (2009). Varieties of Capitalism and Institutional Complementarities in the Political Economy: An Empirical Analysis. *British Journal of Political Science*, 39(39), 449–482.

- Hall, P., & Soskice, D. (2001). An Introduction to Varieties of Capitalism. In *Varieties of Capitalism: The Institutional Foundations of Comparative Advantage* (pp. 1–56).
- Held et al. (1999). *Global Transformations - Politics, Economics and Culture*, Polity Press
- Hicks, A., & Kenworthy, L. (1998). Cooperation and Political Economic Performance in Affluent Democratic Capitalism. *American Journal of Sociology*.
- Huber, E. et al. (2004). Comparative Welfare States Dataset. *Northwestern University, University of North Carolina, Duke University and Indiana University*.
- Huber, E., & Stephens, J. (2001). Welfare state and production regimes in the era of retrenchment. In *Politics of the Welfare State*, 107–145.
- Iversen, T. (2001). The Dynamics of Welfare State Expansion : Trade Openness, Deindustrialization and Partisan Politics. In *The New Politics of the Welfare State* (pp. 45–79).
- Iversen, T. (2005). *Capitalism, Democracy, and Welfare*. Cambridge University Press.
- Iversen, T., & Cusack, T. R. (2000). The Causes of Welfare State Expansion: Deindustrialization or Globalization? *World Politics*, 52(3), 313–349.
- Jahn, D. (2006). Globalization as “Galton’s Problem’: The Missing Link in the Analysis of Diffusion Patterns in Welfare State Development. *International Organization*, 60(2), 401–431.
- Jensen, C. (2011a). Catching up by transition: globalization as a generator of convergence in social spending. *Journal of European Public Policy*, 18(1), 106–121.
- Jensen, C. (2011b). Conditional contraction: Globalisation and capitalist systems. *European Journal of Political Research*, 50(2), 168–189.
- Katzenstein, P. J. (1985). *Small States in World Markets: Industrial Policy in Europe*. Cornell studies in political economy.
- Koster, F. (2008). The effects of social and political openness on the welfare state in 18 OECD countries. *International Journal of Social Welfare*, 17(4), 291–300.
- OECD. (1994). THE OECD JOBS STUDY Facts , Analysis , Strategies (1994)., (1994), 1–55.
- OECD. (2015). Organisation for Economic Co-operation and Development. OECD.stat.
- Okun, A. M. (1975). Equality and Efficiency: The Big Tradeoff. *Brookings Institution Press*.
- Pierson, P. (1996). The New Politics of the Welfare State. *World Politics*, 48(2), 143–179.
- Pierson, P. (1998). Irresistible forces, immovable objects: post-industrial welfare states confront permanent austerity. *Journal of European Public Policy*, 5(4), 539–560.
- Pierson, P. (2001a). Introduction: Investigating the Welfare State at Century’s End. In *The New Politics of the Welfare State* (pp. 1–16).
- Pierson, P. (2001b). Post-Industrial Pressures on the Mature Welfare States. In *The New Politics of the Welfare State* (pp. 80–104).
- Polanyi, K. (1944). *The Great Transformation*. New York: Rinehart & Co.
- Rodrik, D. (1997). *Has Globalization Gone too Far?* Washington DC: Institute for International Economics.
- Rodrik, D. (1998). Why Do More Open Economies Have Bigger Governments? *Journal of Political Economy*, 106(5), (pp. 997–1032).
- Scharpf, F.W. (2000). The viability of advanced welfare states in the international economy:

- Vulnerabilities and options. *European Journal of Public Policy*, 7 (2), (pp. 190-228).
- Scruggs, L., Jahn, D., & Kuitto, K. (2014). Comparative Welfare Entitlements Data Set 2, Version 2014-03.
- Shonfield, A. (1965). *Modern capitalism: the changing balance of public and private power*. Oxford University Press.
- Stephens, J.D. (2010). The Social Rights of Citizenship. I F. Castles et. al. (red), *The Oxford Handbook of the Welfare*, 511-525.
- Stock, J., & W. Watson, M. (2010). Introduction to Econometrics. (3rd Edition). Boston: Munich
- Swank, D. (2001). Mobile capital, democratic institutions, and the public economy in advanced industrial societies. *Journal of Comparative Policy Analysis: Research and Practice*, 3(2), 133–162.
- Swank, D. (2002). *Global Capital, Political Institutions, and Policy Change in Developed Welfare States*. Cambridge University Press: New York.
- Swank, D. (2003). Whither welfare? Globalization, political institutions, and contemporary welfare states. In *States in the Global Economy: Bringing Domestic Institutions Back In* (red. Weiss), Cambridge University Press, (pp. 58-82).
- Swank, D. (2010). Globalization. I F. Castles et. al. (red), *The Oxford Handbook of the Welfare State*, New York: Oxford University Press, 318-332.
- Swank, D. (2013). Comparative Political Parties Dataset: Electoral, Legislative, and Government Strength of Political by Ideological Group in 21 Capitalist Democracies, 1950-2011.
- Verdensbanken. (2015). World Bank Development Indicators, *World Bank*.
- Wooldridge, J.M. (2009). *Introductory Econometrics: A Modern Approach*. 4. Udgave. South-Western Cengage Learning.

Bilag

Bilag 1. Tabel 4. Korrelationsmatrix, 1971-2007.

	TOTGEN	UEGEN	SKGEN	PGEN	LEFTC	Økonomisk vækst	Afhængighedsratio	Arbejdsløshed	d.Gæld	Deindustrialisering	Økonomisk Globalisering	Overordnet Globalisering	Koordinering
TOTGEN	1.0												
UEGEN	0.7069	1.0											
SKGEN	0.9162	0.4846	1.0										
PGEN	0.6190	0.1780	0.4244	1.0									
LEFTC	0.2537	0.0947	0.3445	0.0214	1.0								
Økonomisk vækst	-0.0024	-0.0122	0.0206	-0.0373	0.0615	1.0							
Afhængighedsratio	-0.0834	-0.0253	-0.0022	-0.2514	0.1173	0.0776	1.0						
Arbejdsløshed	-0.0905	-0.1243	-0.1425	0.1405	-0.2487	-0.0493	-0.1713	1.0					
d.Gæld	-0.0816	-0.0485	-0.0864	-0.0371	-0.0410	-0.2611	0.0161	0.1023	1.0				
Deindustrialisering	-0.1425	-0.0807	-0.2470	0.1338	-0.2095	-0.0103	-0.1962	0.5753	-0.1122	1.0			
Økonomisk Globalisering	0.3033	0.3709	0.1881	0.1883	-0.0295	0.0642	-0.1570	0.2820	-0.2678	0.5690	1.0		
Overordnet Globalisering	0.3279	0.3950	0.1504	0.3239	0.0143	-0.0159	-0.3537	0.2270	-0.2316	0.5386	0.8691	1.0	
Koordinering	0.7584	0.3979	0.8131	0.3860	0.3675	0.0203	-0.0598	-0.3157	-0.0337	-0.4304	0.0017	0.0078	1.0

Bilag 2. Tabel 5. Variabeloversigt

<i>Variabel</i>	<i>Beskrivelse</i>	<i>Kilde</i>
Dekommodificering	Sammensat indeks som måler velfærdsrettigheder i økonomien. Baseret på UEGEN, SKGEN & PGEN	Scruggs et al. (2014)
UEGEN	Arbejdsløshedsrettigheder. Højere værdier indikerer flere rettigheder.	Scruggs et al. (2014)
SKGEN	Sygdomsrettigheder. Højere værdier indikerer flere rettigheder.	Scruggs et al. (2014)
PGEN	Pensionsrettigheder. Højere værdier indikerer flere rettigheder.	Scruggs et al. (2014)
LEFTC	Andelen af venstrefløjspartier i regeringen.	Swank (2013)
Økonomisk vækst	Økonomisk vækst i BNP per indbygger.	OECD (2015)
Afhængighedsratio	Andelen af individer mellem 0-15 og 64 år i % af den samlede population.	Verdensbanken (2015)
Arbejdsløshed	Andelen af arbejdsløse i arbejdsstyrken alderen 15-64 år.	OECD (2015)
Gæld	Samlet offentlig gæld som % af BNP (i løbende priser)	Scruggs et al. (2014)
Deindustrialisering	Mål som 100 minus summen af antal personer ansat i landbrug og manufacturing som % af 16-64-årige.	OECD (2015) baseret på Iversen & Cusack (2000)
Koordinering/ neokorporatisme	Sammensat indeks, der måler graden af korporatisme i økonomien. Højere værdier indikerer højere grad af koordinering i økonomien.	Huber et al. (2004) baseret på Hicks & Kenworthy (1998)
Økonomisk Globalisering	Sammensat indeks bestående af mål for faktiske strømme og handelsbarrierer. Højere værdier indikerer højere grad af økonomisk globalisering.	Dreher (2006)
Overordnet Globalisering	Sammensat indeks bestående af mål for økonomisk-, social, og politisk globalisering.	Dreher (2006)